

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrta leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo, odpravištvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzljavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 19. (Deželni zbor.) Opozicija je prisotna. Deželni maršal izjavlja, da se na energičnem vodstvu predsedništva noče držati načela, po katerem bi se s poslanci ravnovalo s strogostjo, ki bi odgovarjala sodbi predsedništva o vsebini njih govorov, in da bi se smelo odobravati, ako se jih žali; on da je imel v mislih tako vodstvo, ki bi zabranjevalo izzivanja in prizore, kateri nasprotujejo dostojanstvu zbornice. Posl. dr. Lueger podaja pod predsedništvom Strohbachovim nujni predlog, s katerim se z ozirom na dvobojno stvar Heiterer-Gudenus pozivlja ustavni odsek, da se tekom tega zasedanja stavi predlog v varstvo svobode govora in svobode predsednika v poslovnem vodstvu. Deželni maršal prosi, da se ta stvar smatra kakor privatno ter da se odkloni nujni predlog. On da v izvrševanju svojih dolžnosti ne bode pristopen uplivom od nobene strani. Po kratki debati se je sprejel nujni predlog s 37 proti 30 glasovom. Proti predlogu so glasovali veleposestniki, socialni politiki, liberalci in nemški nacionalci.

Praga 19. (Deželni zbor.) Deželni maršal je čital začetkom seje dopise trinajstih nemško-narodnih poslancev, v katerih izjavljajo, da odlagajo svoje mandate, ker jih nočejo obdržati po milosti mladočeške deželnozborske stranke. To priobčenje je naredilo precejšen utis na dež. zbor. Maršal izjavlja, da razpiše nove volitve. Po rešitvi vseh del se je deželni zbor zaključil s trikratnim »Slava!« Njegovemu Veličanstvu cesarju. V končnem govoru se je deželni maršal oziral na plodonosno delovanje zadnjega zasedanja, ki je bilo bogato pozitivnega dela. Dasi so nemški poslanci smatrali potrebnim, da se niso udeležili razprav, si je de-

želni zbor prizadeval, da najvestneje varuje koristi Nemcev, ter se ogibal vsega, kar bi moglo razdražiti njih občutljivost.

Inomost 19. V deželnem zboru je utemeljeval posl. Hira predlog odseka, da se vsem učiteljem, ki so bili do leta 1894. stalno nameščeni, ter imeli pravico do desetletne doklade, dovoli dodatek k plači v višini desetletne doklade: nadalje da se dovoli 4000 gld. kakor podpora učiteljem, ki so vsled posebne stiske potrebni podpore. Namestnik pozdravlja z veseljem skrb deželnega zbora za učiteljstvo. Predlog je sprejet jednoglasno.

Bukarešt 19. Na glavnih volitvah v tretjem volilnem razredu so izvoljeni sami konservativci. Generalne volitve so sedaj končane.

Haag 19. Kraljica Viljeldina in kraljicamati prirediti v sredo v čast členom mirovne konference soarejo v veliki plesni dvorani v gradu. Predsednik mirovne konference pl. Staal je povabil danes prve zastopnike raznih držav v privaten pogovor, da se določi vspeh dela.

Haag 19. Neprenehoma prihajajo iz raznih dežel odposlanci društev prijateljev miru.

Kaj sedaj?

„Mi govorimo o miru, ali zdi se mi, da gre za boj.“

Dr. Kramár v seji dež. zbora češkega, dne 16. maja 1899.

Pred nekoliko dnevi smo posneli članek, ki ga je prinesel list »Slavisches Echo« o »italijanski irredenti«. Obljubili smo bili, da se še povrnemo k stvari. Toda prišlo je vmes raznih in važnih do-

Srečo! Mar se še spominjaš, kako krasne sanje sva sanjala nekdanj o sreči. In dosegla sva jo tudi. Mar nisva bila srečna tedaj, ko sta se najini ustni prvič združili v poljub?

Tedaj sva se ljubila! In kje je več sreče, nego v ljubezni . . . kje?

Na bledem obrazu bolnikovem se je prikazala rahla, nezdrava rudečica, roka mu je za trenutek omahnila in prijel se je za bolno glavo. »Kako se motiš, tudi v ljubezni ni vedno sreča«, je vzdihnil in jel dalje čitati:

«Toda, kratka je bila najina sreča! Še predno sva se prav zavedla, že je zginila! Morda sva bila tedaj še preotročja, da bi znala obdržati srečo!»

Pota sta se nama razdružila . . .

Jaz sem našla drugo srečo: na strani soprogo, ki me ljubi med svojimi otročiji. Morda si jo našel tudi Ti? Morda pa si vendar sam med ljudmi, ki Te obožujejo in se divijo Tvojemu duhu! Ako je to, tedaj si ne želim družega, nego, da bi to pismo prineslo s seboj žarek sreče, ki naj bi napolnil Tvoje srce s spomini na prvo ljubez, katera morda ni bila Tvoja največja in najgloblja, toda gotovo najsrečnejša, za katero ni vedel nihče drugi, nego Ti in jaz . . .

Hvala Ti, prijatelj moj za srečo, katero si mi dal. Pozabila sem na vse, kar je sledilo tej sreči in lahko Ti rečem danes: hvala!

Ostani zdrav, prijatelj! Mar se ne spominjaš tudi Ti danes na ono malo gorsko vas, na belo

godkov, vsled česar nismo izpolnili dane besede. Izpregovoriti smo hoteli še kako o veliki resnici, ki jo je napisal rečeni list, da sta bivša namestnika tržaška Pretis in Rinaldini zagrešila toliko na razmerah na Primorskem, da je slovansko prebivalstvo vsled teh grehov oslabilo in obnemoglo tako, da si ne more več pomagati samo, da si se mučijo in bori uprav nečloveški.

Res je tako. In prav to smo hoteli mi podariti še enkrat, ter pojasniti s konkretnimi podatki. Na tem mestu sicer ne moremo storiti tega v tistem obsegu, kakor smo namerjali, ali par dejstev treba vendar pribiti, kar pripomore čitatelju, ne poznavajočemu naše razmere, da si bo mogel tolmačiti stvari in dogodke na Primorskem, ki se vidijo naravnost neverjetni v prvi hip.

Izrek v »Slavisches Echo«, da sta namestnika Pretis in Rinaldini mnogo zakrivila, in da je njima pripisati, da je slovansko prebivalstvo v deželi — torej večina — tako obnemoglo in izmučeno, da si ne more več pomagati samo, je toliko jasna, kolikor žalostna resnica, ali v tem izreku ni vsa resnica, in isti ni popoln, ker dopušča menenje, kakor da je doba Pretisev in Rinaldinijev za nami. Kdor misli tako, je v zmoti. Kdor bi hotel soditi dogodke in stvari na tej podlagi, mora priti do krivih zaključkov in ne more prav soditi naših dogodkov. Vlada politika na Primorskem je čudna, je zapletena in komplikovana; kdor jo hoče umeti, more se zaglobiti vanjo, mora jej slediti do korenike, mora gledati, da zasledi vzroke, ki gonijo to politiko.

Da je jednega prvih vzrokov vladnemu sistemu na Primorskem iskati v vnanji konstelaciji, v vnanjih zvezah države, o tem se govori sleherni dan in je notoriško — tako, da pač ni potrebno, da bi zopet danes dokazovali to. Vendar pa se mi

hišico kraj vasi in na gozd za vasjo, po katerem sva tako često hodila? — Mar se ne spominjaš na najine prve poljube? . . .

Gotovo! — Za trenutek sem pozabila, da so mi jeli lasje siveti — pozabila sem, da se staram in ta trenutek živim le spominom! . . .

Ostani zdrav! — Moj mož prihaja . . .

Sklonil se je nad mojim listom in ga čital — smeji se, saj on ve o moji prvi ljubezni . . .

Ostani zdrav! — — — — —

Bolnik se je zamislil . . .

Pred duševno oko so mu stopale različne podobe srečne mladosti, tako živo, kakor bi se go-dilo vse danes . . .

Nasmehnil se je . . .

Pred seboj je gledal malo vasico z belo hišico ob robu zelenega gozda in v tej hišici črnolaso dekle, vedno živo in veselo. — Ta deklica mu je vzbudila v srcu prvo ljubez, res ni bila ta ljubez najgloblja — bila pa je najsrečnejša!

Sedaj pa je postala ona žena družega, našla je srečo, katere bi jej on ne mogel dati nikdar. Postala je srečna — a on . . .

Zagledal se je po siromašni sobi in iz bolnih prsi se mu je izvil rahel vzdih — — — — —

Par dni potem pa so poročali časopisi žalostno vest o smrti jednega najženjalnejših in najoriginalnejših pesnikov slovenskih . . .

P O D L I S T E K.

Zadnji pozdrav.

Podlesnikov.

Med literarnimi krogi se je raznesla hitro žalostna novica, ki so jo sporočili časniki o nevarni bolezni jednega prvih pesnikov, čigar dovršeni proizvodi so vzbujali povsod zanimanje. Vsi, ki so čitali njegova dela, so bili pretreseni o tej novici . . .

V mali, temni sobici velike hiše v predmestju pa je ležal na trohljivi postelji mlad bolnik — pesnik. Obraz mu je bil upadel in rumen, v tresočih desnici pa je držal mal listič, katerega je čital.

«Danes, čez dolgih šest let sem prelomila objubo, ki sem jo storila — pišem Ti: še enkrat po dolgem času in zadnjič!»

Čemu Ti pišem? Imam-li pravico, da Ti pokličem zopet v spomin minola in pozabljenega leta prve sreče?! Sama si ne vem odgovora. Čitala sem v časopisih o Tvoji bolezni in tedaj se me je polastila želja, da Ti zopet obudim v duši sladke spomine, na katere si Ti gotovo že davno pozabil, katerih bi se otrsela morda tudi jaz — da ne bi čitala Tvojih divnih pesni . . .

Jaz Te obožujem!

Ti si postal ugleden, dobil si ime, slavo in vsega, po čemer si hrepenel. Našel si morda tudi srečo!

ne damo odtisniti od prepričanja, da kraj vseh teh neresničnih ozirav do — da govorimo naravnost — Italije, ne bi bila politika na Primorskem zadobila nikoli tako odurnih oblik nasproti Slovence in Hrvatov, ako ne bi bilo tu lokalnih razmer in oseb, ki uveljavljajo svojo voljo, toliko sovražno Slovanom! Največi entuzijast za sedanje vnanjo politiko države in najgorečnejši oboževatelj zveze z Italijo bi lahko ugledal marsikako ostrino, bi se lahko izognil marsikaki krivici in prepričal marsikako nasilje, ako bi hotel. Vse, kar se je godilo na Primorskem za časa Pretisa in Rinaldinija, ni torej izviralo le iz omenjenih ozirav, ampak tudi iz lastne volje in iz osebnega čutstva vanja onih lokalnih veličin, ki so določale našo primorsko politiko. Politika Rinaldinija ni torej odgovarjala le oziru, ampak tudi individualnosti njegovi in onih, ki so bili za njegovim hrbtom. A sedaj smo prišli tja, kamor smo hoteli: da konstatujemo, da namestnika Rinaldinija sicer ni več v Trstu, ali ostal nam je zvit Rinaldini, ostali so nam njegovi zapletniki in ostali so tisti vplivi, ki so delovali poprej in dajali smér tukajšnji politiki. Vse te osebe in ti vplivi delujejo še danes po svojih vezeh, ki se pletejo v Trstu od palače do palače in potem od tržaških do dunajskih palač in — židovskih bank! To naj upoštevajo čitatelji, da nas bodo umeli, ako rečemo, da doba Rinaldinijev je še v svojem cvetju, da so ostali stari činitelji, ki določajo politiko na Primorskem. Namestnika Rinaldinija ni več — Rinaldini pa je še tu z vsem svojim sovražtvom do Slovanov, z vso svojo ljubeznijo do Italijanov in z vsemi svojimi mogočnimi zvezami.

To stoji. In zato kličemo po svoji dolžnosti vsem onim, ki se še nadejajo čemu od zgoraj: lascejte ogni speranza! Od zelene mize ne pričakujte torej ničesar, niti odmora, niti odduška. In ker bodoči dogodki bržkone opravičijo naši skeptičizem tudi gledé pomoči, katere bi se smeli nadejati od parlamentarne konstelacije, ker se je opravičeno bati, da se tudi oni, o katerih ne smemo dvomiti, da nam hočejo dobro, ne dokopljejo še tako hitro do pravega umevanja našega položaja in se ne povzpnejo do one odločnosti, ki bi mogla storiti kraj neznosnim razmeram, ter rešiti slovanško prebivalstvo iz mučeništva, silijo se nam usodno vprašanje: kaj sedaj?!

Ne varajmo se! Dandanes se mnogo govori o miru in misija vlade Thunove je baje ravno ta, da dovede do pomirjenja. O miru se govori, ali nam Hrvatov in Slovencev se napoveduje boj! In obupen boj! Boj od mnogih in — mogočnih. Kaj sedaj torej?! Kako se nam je boriti, kako naj ukrenemo?!

Mar naj obupujemo? Mar naj položimo orožje? Mar naj se v tihi resignaciji udamo v usodo, kakoršno nam je določil voditelj tržaške politike, baron Rinaldini? Mar naj naš rod zleze v grob, ki mu ga kopljejo drugi baroni se svojimi milijoni? Mar naj klonemo svoj tilnik pred politiko — nemorale? In slednjič: mar naj obupamo nad svojo bodočnostjo, ker pravi slutnja, da bomo osamljeni v bližnji bodočnosti?! Mar naj se torej res umaknemo s pozorišča, ker tako hoče politika mogočnih gospodov v Trstu in ker se ni nadejati zadostnega protitežja tej politiki na strani naših prijateljev?

Cela vrsta usodnih vprašanj, ki z grozno silo tišče človeka v malodušje! Toda, ne ne: mi vsaj nismo malodušni! Še je prostora za pošteno in plodno narodno delo; še je možen, blažilen in tolažljiv odgovor na vprašanje: kaj sedaj?! Od politike in parlamenta nam ni pričakovati uspehov, ali hvaležnega dela imamo še v obilici — dela med narodom za narod! Poprimemo se z vso vnemo dela za političko-narodno vzgojo in za narodno gospodarsko organizacijo. Vspehi, ki so nam odrečeni na parketih ministrov in parlamentareev, so nam zagotovljeni med narodom. Tu zastavimo vse sile in sad nam ne izostane. Popolnujemo domačo šolo za političko dozorevanje, posvetimo svoje napore javni vzgoji, skrbimo, da dobimo naraščajočo mladino in delajmo, da se narod naš okrepi gospodarski po krepki, zdravi in solidni organizaciji! Narod okrepevan gospodarski, nadahnut z samozavestjo, ponosom, vero v vsamega sebe in v svojo bodočnost, takov narod si vzgajamo in on bo skala, ob kateri se razbijejo vsi peklenski naklepi nemoralne politike! Pred vsem pa bodi naša

skrb, da z živo besedo in lepimi izgledi izženemo iz naroda tisto nesrečno skromnost in pohlevnost, tisti prokleti duh hlapčevstva, da izgine izmed nas sramotni rod onih, ki zvišajo svoje hrbtišče pred vsakomur, in ki še pravijo »hvala lepa«, ko so dobili klofuto. Ne le posamičniki, ampak tudi narodi morajo imeti dobre živce!

V narodu, ki je okrepevan moralno in materialno, ki se zaveda, da je v njem potrebne sile za življenje in ki je pripravljen braniti to svoje življenje pred vsakomur in proti vsakomur, v takem narodu je dovoljno odporne sile proti vsakemu pritisku od zunaj.

O miru nam govore, pa pehajo nas od sebe in nam napovedujejo vojno, a naš odgovor jim bodi s takim delom, ki usposobi narod za samoobrambo, za odpor iz sebe.

Ali ne pozabimo, da tega dela se moramo udeleževati vsi. Kdor je tako srečen, da mu je že zasijal v sree žarek zavesti in toplote rodoljubja, daj, oddajaj, kjer le moreš, na shodih in v zasebnem občevaranju, od moža do moža, to svetlobo in toploto dalje in dalje, da se razsvetle in ugrejejo vsa slovenska srea. In ko se vsa ta srea združijo v jeden sam velik plamen slovenskega navdušenja za se in za svojo svobodo, odločne volje za življenje, za dostojno življenje, tedaj pride čas triumfa, ko nas ne bodo več pehali od sebe.

In tudi do tebe se obračamo, o ti slovenska žena. V hiši, kjer je tvoje kraljestvo, se vzgajajo prihodnji možje, v tvojih rokah je naš otrok, od tebe je zavisno, da-li postane kedaj mož! Ti moreš laglje, nego kdorsibodi drugi, vepiti v nežno sree plemenito kal. Zavedaj se, o slovenska žena, te velike dolžnosti, sosebno sedaj, ko vidiš, kako vsi — sovražijo tvoj rod, ko vidiš toliko sovražstva in nič ljubezni. Pomagaj učiti narod, da se bo, ko ga že noče ljubiti nikdo drugi — ljubil sam in da ko nečna zmaga v znamenju te ljubezni. Kaj je moč baronov proti taki ljubezni, razvneti po plemeniti ženi?!

Pred vsem nam treba torej zloznega dela. Delo bodi naša vez in spajaj nas v jedno rodbino, po zlatih besedah, ki jih je govoril pred par dnevi plemeniti princ Schwarzenberg v deželnem zboru češkem: »Najhujši orkan ne more izkoreniniti zdravega drevesa. Čuvajmo le jedinstvo, zločnost in sporazumljenje in uspeh je gotov, ako se bomo izogibali vsemu, kar bi nas moglo razdvajati. Sovražnikov je veliko, prijateljev manje; oklenimo se jeden drugemu!«

Te besede prinčeve utisni si v sree, ti naš rod na Primorskem! O miru govore, vojno ti napovedujejo — a zmaga bo tvoja! Jedin bodi — in hoc signo vinces!

Za učenje hrvatskega jezika.

Iz govora posl. Ivana Hribarja v seji dež. zbora kranjskega dne 9. maja.

V tej seji zakonodajnega zastopa osrednje pokrajine slov. se je vršila in zaključila splošna razprava o proračunu. Poročevalec Hribar je reagoval v velikem govoru na izvajanja posamičnih govornikov o narodnogospodarskih stvarih dežele, je razvijal svoje nazore o drugi železniški zvezi s Trstom in je slednjič prešel k onemu veleznamenitemu sklepu, da se ima v realkah na Kranjskem poučevati hrvatski jezik. Potrebo učenja tega jezika za nas Slovence je govornik dokazoval in dokazal na zares temeljit način. Ta del Hribarjevega govora se nam zdi važen in zanimiv za vse Slovence; zato se nadejamo, da bo ustrezno našim čitateljem, ako ga podamo tu doslovno. Glasi se:

Sedaj moram pa nekoliko prestopiti tudi na politični del današnje razprave in sicer oziraje se na govore naših predgovornikov gg. Lenarčiča, Šubica in Njega ekse. barona Schwegla. Ekse. gosp. posl. baron Schwegel je, oziraje se na besede gospoda posl. Lenarčiča, naglašal pred vsem, da realke nimajo namena, da bi se učenci na njih jezikovno usposabljali in poučevali. Deloma je to res, kolikor ekse. g. posl. baron Schwegel misli na učenje starih klasičnih jezikov, s katerimi se celo na gimnaziji veliko preveč mučijo dijaki na škodo realnih predmetov, ker dandanes obsegajo realni predmeti toliko tvarine, da se v kratkih urah, ki so zanje določene, dijaki niti vsaj količkaj ne mo-

rejo uglobiti v to tvarino. Popolnoma prav pa v tej stvari Njegova ekscelence vendar nima. Nasprotno, realke so bile ustvarjene tudi s tem namenom, da se dijaki usposablja jezikovno in sicer na nekoliko zdravejši podlagi, nego v gimnazijah, namreč, da se usposablja je za življenje, in to je po mojem menenju veliko vredno, pa naj se že o humanitarni izobrazbi govori kolikor navdušeno se hoče. Za življenje je veliko vredno, da zamorejo dijaki praktično uporabiti to, česar so se v šoli učili. Ravno zato se na realkah poučujejo moderni jeziki, pri nas francoščina in laščina, drugod pa francoščina in angleščina. Mesto dveh mrtvih jezikov — grščine in latinščine — se torej tukaj učita dva živa jezika. Potemtakem so realke torej zavodi, kjer se ima tudi gojiti jezikovni pouk. Vpraša se sedaj, kakošna uredba jezikovnega pouka je za realke prikladna? Priznavali mi bode, da imajo posamične dežele v naši državi čisto drugačne predpogoje za rešitev tega vprašanja. Kar morda ugaja na Češkem ali na Poljskem, to morda pri nas ne ugaja. Čehom ni treba se učiti italijanščine, in zato so uvedli v realke francoščino in angleščino. Pri nas je italijanščina potrebna in zato se pri nas italijanščina tudi poučuje na realki. Ali gospoda moja, res pa je, in tega ne more tajiti nihče, da je pri nas tudi učenje hrvatskega jezika neobhodno potrebno. Jaz sem bil med tistimi poslanci, ki so zadnjič branili hrvatski jezik in tudi glasovali zanj nasproti predlogu gosp. tovariša Lenarčiča, ki je govoril za ruski jezik, in sicer sem že povedal takrat, da glasujem za hrvatski jezik iz praktičnih razlogov, da bi mi pa sicer bolje ugajal ruski jezik, ker daje učenju večji obzor, in ga njegovo znanje usposablja za širše polje delavnosti. Vendar pa nam je hrvatski jezik bližje, in zakaj gospoda moja? Ne rečem sicer — in v tem oziru dajem prav ekscelenci gosp. poslancu baronu Schweglu — da bi naša industrija, ako bomo znali hrvatski, imela več upanja, da bo izvažala svoje izdelke na Balkanski poluotok, ker je to odvisno čisto od drugih predpogojev. Toda to ne odločuje glede učenja hrvatskega jezika, pač pa druga okolnost, ki se je zadnjič povdarjala od mene in od obeh gg. predgovornikov te (središča in leve) strani. Nikakor ne morem torej pritrditi gosp. poslancu, ekse. baronu Schweglu, ki je dejal, da tisti, ki ima kaj opraviti na Balkanu — in Slovencev hodi veliko na Balkanski poluotok — ne bi mogel s hrvatskim jezikom izhajati. Navajal je tudi hrvatski in srbski jezik, češ, da sta to različna jezika. Hrvat-ski in srbski jezik, gospoda moja, sta si popolnoma jednaka. Jedina razlika je v pisavi, ker Srbi pišejo z cirilico, Hrvati pa z latinico. Pa tudi bolgarski jezik je tako soroden tema jezikoma, da vsaki Bolgar prav lahko razume srbski, odnosno hrvatski jezik. So celo kraji — in ko sem potoval po Balkanu, prišel sem v nje — po katerih se govori jezik, o katerem je na prvi pogled težko izreči sodbo, je-li bolgarski ali srbski. Vsak izmed Vas je gotovo že čital, da si nekatere kraje na Balkanskem poluotoku prisvajajo Srbi in Bolgari, zlasti v Macedoniji, ravno glede na jezik, ki se tam govori. Razlika med temi jeziki je tako majhna, da kdor zna jednega, bo prav lahko razumeval tudi drugega in občeval v njem ne le z inteligenco, temveč tudi s priprostim ljudmi. Ali gospoda moja, kakor sem dejal, v praktičnem oziru je za nas Slovence velikega pomena hrvatski jezik, ker vidimo, da nam je prihodnost v narodno-gospodarskem oziru bolj proti jugu odprta. Odkar je Avstrija okupirala Bosno in Hercegovino — in pri tem menda ne ostane, ampak iskala si bo najbrž pota proti Egejskemu morju — išče veliko Slovencev dela in zaslužka v teh deželah. Brez znanja hrvatskega jezika pa je tam absolutno nemogoče izhajati. Že zato je učenje hrvatskega jezika na realkah neobhodno potrebno, in zato vlada, ako priporoči dotični zakonski načrt v Najvišjo sankcijo, odpomore le jako dolgo gojeni in goreče čuteni potrebi. (Živahno odobravanje v središču in na levi.)

(Zvršetek pride.)

Spomini.

Naj je človek v sreči ali pa v nesreči, spominja se rad minolih dni in marsikrat oživlja mu zopet pogum ali pa se ga polasča neka otožnost, ki se bliža indiferentizmu in onemu čutilu, ki se

daje izraziti v besedah: »meni vse jedno je — imam še živeti ali ne«. Spomini nas poučujejo večkrat in nam kažejo: ali napredek, ali pa pot v kraj, kjer ni rešitve. Da tudi nas Slovence, o katerih trde, da nismo nikakor historijski in niti kulturni narod in ki smo baje od Boga na svetu le v to, da množimo število, moč in upliv drugih narodov, ki imajo nekaj patent do kulture in merodajnosti, prehajajo tu in tam spomini na minulo, nam mora odpustiti vsakdo, kajti vsaj toliko smemo, da še dihamo. Nekateri, črtice iz takih spominov hočemo podati danes.

Dolgo smo premišljevali — kajti Slovenec, kakor sin »nekulturnega« naroda, le počasi misli — od kod so zajemali in še zajemajo naši merodajni krogi Primorske, ki so večinoma došli v jug iz severnih nemških pokrajin, svojo izobraženost in posebno svoje znanje o geografiji in statistiki naših krajev. Slednjič smo doznali vendar-le, da jim je morala služiti časom duševnega vežbanja kaka povsem nemška knjiga. Tako knjigo smo dobili te dni tudi mi v roke in se imenuje: »Annegarn—Overhages Handbuch der Geografie« in tam je čitati na strani 126. doslovno: In Küstenlande sind verschiedene Nationen und Sprachen, so Deutsche, Italiener, Griechen, Heiden, Juden und Zigeuner... in stran 127.: Triest ist die erste Handelsstadt Oesterreichs, dasselbe für Süddeutschland, was Hamburg für Norddeutschland. Hier wohnen Juden, Griechen, Armenier, Protestanten. Po naše bi se to glasilo: »Na Primorskem so raznovrstni narodi in jeziki, tako Nemci, Italijani, Grki, Hajduki, Židje in Cigani... Trst je prvo trgovinsko mesto Avstrije in to za južno Nemčijo, kar Hamburg za severno Nemčijo. Tu stanujejo: Židje, Grki, Armenci, protestanti.«

Torej nam, to je slovanski večini Primorja ni najmanjšega kotička, če nismo morda »hajduki« »lahko oblečeni ogerski vojaki, ogerski beriči, po ogersko oblečeni lakaji« (»Art leichten ungarischen Fussvolkes, ungarische Gerichtsdienner; ungarisch gekleidete Lakaien«).

Drugi spomin nas sprova v zborovanje slovanskih mož, ki se je vršilo pred dvema letoma v Trstu in kjer je naš dični »Sokol« poslanec Istre, vzkliknil koncem svojega znamenitega govora: »Morituri te salutant«, t. j.: »Umirajoči te pozdravljajo!« Čas hiti, vremena se spreminjajo in danes rečemo lahko: »Dragi naš Sokol, ti nisi imel prav, kajti o umirajočih sedaj ne moremo več govoriti, temveč o »mrličih!« In ti nimajo več moči, da bi govorili. Naši zastopniki po vsem Primorskem se ne morejo več udeleževati deželno-zborskih sej — oni so...!

A kaj čemo! Tu nam zopet prihaja tretji spomin. V dobro znanem dunajskem časopisu: »Reichswehr« od 15. aprila leta 1898 štev. 1502 smo čitali: »Man empfängt immer mehr den Eindruck, dass endlich einmal in Triest gründlich Ordnung gemacht werden muss. Auch der neue Statthalter Graf Goëss hat aber bisher wenig davon verspüren lassen«. Po naše. »Prepričani smo, da se mora jedenkrat vendar red napraviti v Trstu, a naš novi namestnik se še doslej ni posebno ganil.«

Minolo je jedno leto in smelo trdimo, da se je ganil in da postopa živo.

Razvidno je torej, da smo v resnici napredovali in da napredujemo, četudi pravi prečastiti monsignore Buttignone, da je naše glasilo, ki je pravi glas našega »nehistoričnega« naroda, »foglio ubbriaco«, »Riereazione« št. 9. od 1. maja t. l.

Res čudno, da rabi take izraze list, ki je posvečen krščanski ljubezni, izomiki, literaturi, beletristiki in katerega uredujejo italijanski, toli izobraženi duhovniki! Bolj spoštljivo imenuje nas in naša glasila najbujši italijanski list »Indipendente«, nego ta lepoznanški »krščanski« list, katerega je najti v marsikateri bogati slovenski hiši velicega Trsta.

A kaj čemo: »lakaji« smo, »ponižni« smo — a če ostanemo — Bog zna!

Politični pregled.

TRST, 20. maja 1899.

Iz deželnega zbora istrskega. Saj ste čuli o tatu, ki je kričal po ulicah: Primate ga! Menil je, da tako najlože zavede ljudi, da ne pri-

mejo onega, ki je kral, ampak koga drugega. — Po takem receptu delajo vedno tudi laška gospoda: da bi svet ne videl, kako vlada protežira njih, pa kriče, da protežira nas. Tako se je godilo tudi včeraj, ko sta poslanca Bennatti in Vareton očitala vladi, da ima slavizatorične tendencije, da z vsemi zakonitimi in nezakonitimi sredstvi snuje slovanske šole, da je vlada se svojo pristranostjo na korist Slovanom kriva hudim bojem, da je vlada odklonila vse laške postulate, da je vlada prvi godec v veliki sinfoniji hrvatsko-slovenski in da celo falzificira zakone, da le ustreza Slovanom itd. itd. —

Sedaj pa ne vemo, kaj je večje: ali brezobraznost teh gospodov ali pa — ignoranca slavnega italijanskega občinstva, ko govore o odklanjanju vseh postulatov par dni potem, ko je člen iste laške stranke Gambini izrekel svoje zadovoljstvo s postopanjem vlade v šolskih stvareh, ko govore to v isti seji, ko so prišli z zakonom za razdeljenje kastavske občine, torej s postulatom, o katerem so sklenili dogovor z vlado par dni poprej!!! Prav ta zakonski načrt, ki je bil predložen v včerajšnji seji, je klasičen izgled, kako točna plačevka je naša vlada, ako treba plačevati — Italijanom! Oni pa so psovali vlado in kričali: Primi ga! Primi ga! Kaj njim do tega, da je to — grdo, ko pa vidijo, da res vsikdar trpi oni, ki ni kriv!

K položaju. Skupni nemško-narodni program Nemcev bi bil torej zgotovljen, tako vsaj se glase zadnje vesti z Dunaja. Danes se je isti baje predložil posamičnim klubom, ki so se sešli v svoje posebne seje. V kolikor je prodrlo v javnost o postulatih Nemcev, bi bilo zabeležiti, da zahtevajo: nemški jezik naj se določi notranjim jezikom med državnimi oblastmi in mej istimi in centralnimi oblastmi; z Nemčijo naj ostane Avstrija v najtesnejih zvezah; vse kontinentalne vlasti naj se združijo v zvezo proti prekomorski konkurenci; protestuje se proti zlorabi § 14; na Češkem naj se zasnujejo narodne kurije in okraji naj se razdele po narodnosti s pridržkom pa, da se v nemških okrajih ne smejo ulagati češke uloge, v čeških pa se morajo nemške uloge vsprejemati in reševati itd. Ta poslednja zahteva kaže, kakova je ravnopravnost, kakor jo umejo Nemci.

Toda, ne pozabimo, da so to postulati, kakor so jih zvarili zaupniki in je sedaj veliko vprašanje, kaj poreko klubi in zlasti nemška ljudska stranka, in kaj poreče še le potem Schönerer?! Pa tudi krščanski socialisti so se začeli menda nekaj kujati, kajti njihov voditelj dr. Lueger je rekel včeraj v seji zaupnikov, da ne ve, da-li bo mogel priti danes v sejo, ker ima — preveč dela. Jasno je, da je bil to le izgovor in da krščanski socialisti niti včeraj niso bili še na jasnem med seboj, kako naj ukrenejo.

Sicer pa smo ravnokar dobili zopet nov dokaz, kako divno — nesoglasje vlada mej nemškimi skupinami. Večina dež. zbora češkega ni razveljavila nemških mandatov, a to je ravno nasprotno od onega, kar so hoteli radikalei. Saj je Wolf povedal na nekem shodu kar naravnost, da so on in njegovi pritiskali, da bi Nemci ne šli v deželni zbor prav v ta namen, da bi zgubili mandate (katerih ogromna večina je sedaj v liberalnih rokah), da bi isti prišli na dopolnilnih volitvah povsem v radikalne Wolf-Schönererjeve roke. Ker pa je večina deželne zbora napravila križ čez ta račun, izmislili so si radikalei nov maneuver, da bi dosegli svoj namen. Trinajstotica nemškoradikalnih poslancev so prijavili deželnemu maršalu češkemu, da položijo svoje mandate, češ, da nočejo uživati češke milosti. V resnici pa je temu koraku le ta namen, da bi s tem prisilili moralno tudi nemške liberalce k istemu koraku in da vendar-le vržejo liberalce preko praga političke posesti nemške! Ubogi liberalci, kakor plaho žival jih pojujo radikalei po areni nemške gemeinbürgerschaft.

O bodočnosti Avstrije piše znani ogerski general Türr v nekem madjarskem listu nastopno: V letu 1868. sem imel daljši pogovor z dr. Giskro. Ta »meščanski« minister je pripovedoval z velikim veseljem, kako premeteno se je priredil volilni red, kako so se prikrojili volilni okraji in kako se je povišal cenzus, tako, da je Nemeem zagotovljena zmaga celó v slovanskih krajih. Jako ponosen je bil zlasti na to, da so ta načrt zasnovali v »češki palači«, kjer je poprej gospodarilo češko plemstvo. Ali ni to — je vprašal dr.

Giskra — premeteno? Na to sem odgovoril jaz na kratko: Premeteno utegne biti, ali če ni pravično, se utegne maščevati. To svoje menenje sem leta 1869. povedal tudi v »Pester Lloyd« in sem dokazal, da rešitev Avstrije je le v avtonomiji nje dežel. Moj članek je čital tudi Fran Deak. V marsičem je priznal moje nazore kakor prave. »Tvoji razlogi«, je rekel, »so tehtni in razmere dokazujejo, da imaš ti prav. Tudi jaz vidim, da Nemci ne bodo mogli obdržati svoje hegemonije. Glavna stvar je, da avstrijske razmere ne motijo dualizma«. — Ko je meščansko ministerstvo padlo, sem zopet videl Giskro. Rekel sem mu: No, ni se posrečilo, kar je bilo tako spretno zasnovano. Da, je odgovoril, storili smo marsikako pogreško. O tem je mislil on le na način, kakor se je stvar izvela, mej tem ko je bila pogreška v glavni stvari, v tem namreč, da so hoteli nekaj, kar ni mogoče. Nemška hegemonija v Avstriji se ne da vzdržati ni s pametnimi ni z nespametnimi sredstvi; kdor hoče to, hoče nekaj, kar ni mogoče. Grof Hohenwart je bil državnik pravega avstrijskega mišljenja, z širokim obzorjem in pravo sodbo. On se je prepričal, da se ob načelu nemške hegemonije v Avstriji ne da vladati in rešiti habsburško dinastijo. Z dejstvi treba računati: sofizmi in teorije ne morejo pobiti istih.

Domače vesti.

Volitev ljubljanskega župana. Iz Ljubljane nam pišejo 19. maja t. l.: V sinočni izredni seji občinskega sveta je bil županom izvoljen (v drugič) sedanji župan Iv. Hribar, podžupanom pa dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški. — Kakor smo že pred 3 leti rekli, rečemo tudi danes: Ljubljana potrebuje delavnega in energičnega župana, in takega ima v Iv. Hribarju. To mora pripoznati tudi oni, ki se ne strinja s političnimi nazori njegovimi.

Je sicer neverjetno, ali vendar resnično! V cesarski konjarnici v Lipici zidajo sedaj hlev. Delo je prevzel neki Krause. A kakove delavce je najel ta mož? Med 200 delavci je le par težakov, ki so Slovenci, a še ti dobivajo le po 90 nvč. na dan, dočim dobivajo italijanski težaki po 1 gld. 20 nvč. na dan. To je nezaslišano in bilo bi neverjetno, ako bi ne bilo — resnično. Mi se jezimo na laški magistrat tržaški, ako zapostavlja naše ljudi na svojih delih, ogorčeni smo na državo, ako daje prednost tujem na svojih podjetjih, tu pa vidimo, kako ta mož celo na delu, ki je je dobil na lasti avstrijskega dvora, uprav demonstrativno odriva domačine in jim krči zaslužek v primeri s plačilom, ki je daje tujem za isto delo. To je naravnost brezobrazno, in je tem krivičnejše, ko je znana in neovržna resnica, da naš domačin dela za dva Italijana. Tujem dajejo delo, dasi slove naši okoličani in Kraševci kakor dobri zidarji. In da je mera polna takega žaljivega zapostavljanja in oškodovanja našega ljudstva, se take reči dogajajo na trdih slovenskih tleh in notri med slovenskim ljudstvom! Kdo bi se čudil temu, da je zavladala med našim ljudstvom v obližju Lipice skrajna nevolja proti podjetniku in proti usiljivim laškim delavcem!?

Osnovni občni zbor društva slovenskih umetnikov in umetnic bo jutri dne 21. t. m. v »Narodnem domu« v Ljubljani. Na dnevnem redu so pravila tega društva. —

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov priredi jutri, na binkoštno nedeljo ob 4. uri popoldne v prostorih »Delalskega podpornega društva« v Trstu, ulica Molino piccolo št. 1, I. nadstropje, zbor s sledečim dnevnim redom: Pozdrav tovarišev in došlih gostov; poročilo o organizaciji; nedeljski počitek; ženska kot pisar; razno.

Opozarjamo na ta velevažni shod, na katerem se ustanovi tržaška podružnica omenjenega društva, ter vabimo na isti vse p.n. občinstvo, ki se zanima za materialno in duševno blagostanje slov. zasebnih uradnikov, posebno pa gg. odvetnike in notarje.

Našim vinogradnikom. Z ozirom na notico v včerajšnji »Edinosti« glede modre galice opozarjamo okoličanske vinogradnike, da ima tukajšnja tvrdka Miha Truden (ul. Stadion št. 8) v svoji zalogi izborno galico 98/99% čistote in da jo oddaja po 35 gld. 100 kilogramov, v velikih partijah pa tudi po 34½.

Pevsko in bralno društvo v Lonjerju priredi jutri, na binkošno nedeljo, svobodno zabavo s petjem in domačimi pogovori, v krčmi konsumnega društva.

Točilo in pilo se bo pristno in nepokvarjeno domače vino. Na obilno udeležbo vabi

O d b o r.

Čitalnica v Škedenju priredi jutri ob 6. uri zvečer svojo koncertno veselico po že prijavljenem velezanimivem programu. Čitalnica v Škedenju se mora boriti z velikimi težavami, a ker je to društvo velikega pomena na taki izpostavljeni točki, kakor je Škedenj, in ker moramo gledati, da je zlasti materijelno podkrepimo, kolikor se le da, prosimo mestne in okolišanske Slovence, naj jutri v velikem številu pohite v naš Škedenj. Pomagajmo si!

Odbor trgovskih pomočnikov kožarske stroke nas prosi, da naznanimo, da prodajalnice te stroke ostanejo zaprte od dne 4. junija pa do dne 10. septembra.

V ponedeljek v Bazovico, na lepo slavnost, ki jo priredi pevsko društvo »Lipa« ob sodelovanju družih pevskih društev! Kdo bi se dolgočasil med zidinami, ko te vabi kaj sama božja narava in te pričakuje — brat, da si v bratski slogi razvedrita duha?! Nadejamo se, da se v ponedeljek zberemo lepa družba tržaških Slovencev v prijetni Bazovici!

Program za sprejem »Kluba čeških turistov na Slovenskem. I. Binkošno nedeljo ob 10. uri 31 minut dopoldne sprejem na Zidanem mostu po odposlanstvu.

II. Prihod v Ljubljano ob 12. uri 41 minut. Na kolodvoru pozdrav po gospodu županu mesta Ljubljane, Slov. plan. društvu in odposlancih drugih društev.

Vožnja v hotele.

III. Ob 1. uri 45 minut skupni obed izletnikov v »Narodnem domu«.

IV. Ob 3. uri izlet na Šmarno goro, ozir. ogledovanje mesta.

V. Ob 8. uri 30 minut skupna večerja izletnikov in komers v »Narodnem domu« s sodelovanjem godbe slav. pešpolka št. 27 kralja Belgijcev, slav. pevskih društev »Ljubljana« in »Slavec«, slav. kvarteta »Ilirija« in slav. tamburaškega zbora »Zvezda«.

VI. Binkoštni ponedeljek izlet v Postojno ob 5. uri 53 minut z brzovlakom. Povratek v Ljubljano s ponočnim poštanim vlakom.

VII. Binkoštni torek zjutraj ob 7. uri izlet na Ljubljanski grad. Zbirališče v »Narodni kavarni«.

Ob 9. uri skupni zajutrak v »Narodnem domu«.

Odhod iz Ljubljane in povratek v domovino ob 11. uri 30 minut popoldne s posebnim vlakom po državni železnici.

O D B O R

za sprejem izletnikov »Kluba čeških turistov«.

Izlet ženske podružnice družbe Sv. Cirila in Metoda k sv. Ivanu. Naznanjamo, da bo že javljeni izlet ženske podružnice k svetemu Ivanu, jutri tri tedne. — Toliko v naznanje, da prijatelji naše šolske družbe bodo imeli časa, za opozarjanje občinstva na ta izlet. —

Naznanilo. Odslej se morejo pošiljati poštni zavitki, težki nad 5 do 10 kil., v Francijo (na kontinentu, ne pa tudi v Algier in na Korziko), vendar le preko Švice. Glede napovedane vrednosti, povzemanja, frankovanja in drugih pošiljatenih pogojev veljajo ista določila kakor za navadne poštna zavitke.

Jamčenje pošte za škodo, izgubo in poškodovanje se ravna po določbah mejnarodnega prometa s poštnimi zavitki.

Za zavitke brez napovedane vrednosti se daje odškodnina do najvišega zneska 20 gld.

Železnica Spljet-Sinj. Železniško ministerstvo je odredilo ponovno revizijo trase za železnico Spljet-Sinj; to je potrebno vsled nekaterih sprememb na prvotnem projektu. Namestništvo v Zadru je dobilo nalog, da izvrši čim prej to revizijo. Detaljne načrte napravijo tekom tega poletja.

Iz Kozine nam pišejo dne 18. maja l. 1899: Včeraj je umrl tukajšnji kolodvorski gostilničar Fran Wanka. Po svojem dvanajstletnem tukajšnjem bivanju se nam je mož se svojim lepim, vjujnim, poštenim, ter dobrosrčnim ravnanjem tako priljubil, da ga težko pozabimo. Da, smelo bi se ga imenovati očeta ubogim in tlačnim. Prepeljali so ga

danes v Gradec, kjer ga pokopljejo. Kozinski pevski zbor mu je zapel za odhod k »Večnemu« žalostinko »Blagor mu«. Videti je bilo zastopano vso Kozino v zadnji pozdrav nepozabnemu prijatelju in dobrotniku. Ko so peveči zapeli »Blagor mu«, skoro nisi videl očesa, katero bi se ne solzilo po blagemu pokojniku.

C. kr. avskultant Fraiss v Gradcu, o katerem smo poročali, da je v priporu radi udeležitve na skrivni družbi in razširjanja prepovedanih tiskovin je vsled disciplinarne preiskave odpuščen iz službe.

Samomor. Dne 19. t. m. ob 4. uri popoldne so poklicali zdravnika z rešilne postaje v ulico dello Seoglio št. 664. Našli so namreč v bošketu 64-letnega Lovrenca Žiberno — obešenega. Zdravnik ni mogel drugega, nego da je konstatoval smrt. Pokojnik je bil premožen in na Vrdeli obče znana oseba.

Poskušen samomor. 19. t. m. zvečer so telefonirali Trevesu, da je v ulici Carpison št. 8. hišna Katarina F. tako razburjena, da hoče skočiti skozi okno četrtega nadstropja. G. Treves jo je z jednim pomočnikom po velikem naporu spravil v bolnišnico v opazovanje. Vzrok poskušemu samomoru je baje finančna stiska.

Pogreb pusta, o katerem smo poročali svoječasnno, je imel včeraj svoje posledice na sodišču, ki je obsodilo Frana Capello in Ivana Capri v desetdnevni zapor po § 33. kaz. zakonika radi žaljenja katoliške vere. »Piccolo« seveda ni zadovoljen, kajti to je kri od njegove krvi, ki se bo hladila nekaj časa v ulici Tigor. Kako toplo brani židovček ta »starodavni običaj, ki če se prav pomisli, ne more žaliti nikogar!« In kako toplo priporoča dotičnega duhovnika, voj. kapelana g. Šišnika (on ga piše seveda brez »pip«), tega tujca, v veden spomin svojim bralcem. Res, ganljivo!

Pečenka po cenl. Florjanu P. iz Škofjeloke in Anton S. iz Zidanega mosta je dišala pečenka, pa sta šla — skozi zaprta vrata — v hlev Ivana Cimolino na Greti, kjer so spavale spanje pravičnikov 4 mastne kokoši pod pokroviteljstvom lepega petelina. Poslednji pa je slabo čuval svoje miljenke, kajti omenjena tička sta odnesla vso krilato družinico. A njuno veselje je bilo kratko. Redarji so ju prijeli in včeraj sta stala pred sodnikom, ki je prisodil Florjanu pet tednov, Tončku pa dva meseca težke ječe.

Tatvine. Oni Hvalič v ulici Sette Fontane št. 35, kjer ima malo prodajalnice zelenjadi, je neznan tat odnesel dne 19. t. m. zjutraj iz zaprtega stanovanja v I. nadstropju iste hiše ves dohodek zadnjih dni — 140 gld. Nesročna ženska je stvar prijavila policiji, ali doslej brez uspeha.

Pri pogrebu Viljema Fidazzerja je ukradl nekdo Katarini Radi iz ulice Giulia št. 20 tobaknico in mošnjo z nekaj nad 10 gld. — Sum leti na neko deklo iz Kopra, ki si je dajala mnogo opraviti okrog Katarine.

Požar. V pekarni Andreja Berstnerja v ulici Solitario je nastal dne 19. t. m. ob treh pop. iz neznanega vzroka požar, katerega so pa gasilci kmalu zadušili. Škoda je neznatna.

Brivec je izšel: — Si kupil zadnjo številko, katera je izšla binkošno soboto? —

Da, čez praznike ga bomo čitali doma, da nam mine lepše čas. —

Narodno gospodarstvo.

»Tržaška posojilnica in hranilnica« vpišana zadruga z omejenim poročtvom. — V nedeljo dne 14. t. m. je imela posojilnica svoj VII. redni občni zbor, ker, kakor je bilo javljeno svoječasnno, ta zbor, ki je bil sklican za dne 7. t. m., ni bil sklepčen radi prepičele udeležbe od strani zadrugnikov.

Na tem drugem drugem občnem zboru sicer tudi ni bilo obilo občinstva, ali zastopani so bili vsi sloji od prvih slojev razumništva pa do zadnjega priprostega kmetiča.

Po navadnih formalitetah se je prešlo na dnevni red.

Letno poročilo se je prečitalo in letni računi so se potrdili soglasno.

Čisti dobiček se je razdelil tako-le:

Zadružnikom se da 5% dividenda od deležev, ki imajo do tega pravico, v znesku 1046 gld. 50 nvč.

Kmetijski in vrtnarski družbi za Trst in okolice se je podarilo 100 gld. Ta znesek naj podeli tisti mlekarski zadrugi, ki se prva ustanovi v tržaški okolici; drugih 100 gld. pa je dobila kmetijska družba za lastno uporabo.

Dijaška kuhinja je dobila 40 gld.

Prebitek čistega dobička 3751 gld. 79 nvč. pa se je odkazal v rezervni zaklad, ki znaša sedaj 13.502 gld. 46 nvč.

Tretjo točko: »Poročilo o gospodarstvu z rezervnim zakladom« so zborovalci vzeli na znanje z zadovoljstvom, ko so čuli, kako lepo premoženje si je že prihranil ta zavod.

Ob točki: »Razni predlogi« se ni nihče oglašil za besedo in zbor je prešel na 5. točko dnevnega reda: »Sprememba pravil«.

Poročevalec, g. dr. Pretner, je govoril, da zahtevata razvoj in širjenje zavoda spremembo nekaterih točk. Osobito je to potrebno, da se razun upravnih deležev, ki znašajo sedaj 10 gld., za manjša posojila do 300 gld. uvedejo deleži po 1 gld., ki se pa ne obrestujejo in tudi nimajo enakih pravic, kakor upravni po 10 gld. in glavni po 100 gld.

Nadalje je glede podpisovanja ob sprejemanju denarja hr. nihnih vlog in v tekoči račun, treba urediti tako, da bo, če ni v uradu nikogar od načelnštva, vloge podpisoval tajnik in še eden uradnik. Hranilne vloge se bodo obrestovale odslej polumesečno.

Ker se pa poslovanje in delo vedno širita, treba je pomnožiti tudi načelnštvo, da bo isto imelo enega ravnatelja, prvega in drugega podravnatelja in pa sedem odbornikov.

Glede zastaranja dividend je sklenil zbor, da se določi rok šestih let.

V nadzorstvo so bili voljeni sledeči gospodje: Gorup Kornelij, veleposestnik, Perhave Jakob, trgovec in posestnik, Mušič Andrej, knjigovodja, Stepančič Gracijan, trgovec, dr. Abram Josip, odvetnik. Gosp. Vučković Gjuro ni mogel več sprejeti te naloge in sicer radi obilega drugega opravila.

Omeniti je še, da je zavod daroval za dijaško ustanovo 200 gld., načelnštvo pa prebitek od nagrade 39 gld. 8 nvč. družbi sv. Cirila in Metoda.

Ob enem naznanjamo, da se dividenda lahko vsprejema vsaki dan.

Zaradi binkoštnih praznikov izide prihodnje izdanje »Edinosti« v torek dopoldne ob uri, navadni ob nedeljah in praznikih.

Brzjavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Dunaj 20. (Deželni zbor.) Odsek za volilno preosnovo za občino dunajsko je v današnji seji dovršil razpravo o tem zakonskem načrtu. Novo ustvarjenemu volilnemu razredu je odločenih dvajset mandatov. Nadalje določa ta zakonski načrt, da bo imel mestni magistrat pravico kaznovati z globo ali z izgubo volilne pravice one osebe, ki bi poskušale uplivati na izid volitve.

Dunaj 20. Današnja »Wiener Zeitung« objavlja cesarjevo ročno pismo, s katerim je bivši minister in minister-predsednik baron Gautsch imenovan predsednikom najvišjega računišča.

Dunaj 20. Danes je prišla semkaj iz Draždan deputacija 4. saksonskega pešpolka, katerega polkovnik-imetnik je bil pok. nadvojvoda Albreht, da se udeleži jutranje slavnosti odkritja spomenika rečenemu nadvojvodi. Potem je še došla deputacija polka bavarskih jezdecov; slednjič so došli princ Jurij Saksonski s soprogo in mnogi častniki.

London 20. »Times« poročajo iz Pekinga: Angleško-nemško železnično posojilo znaša 7.400.000 funtov šterlinov. Obrestna mera je določena s 5%. Gradnja železnice se ima dovršiti v 5 letih po podpisu definitivne pogodbe, rok za odkup bo znašal 50 let. Zagotovilo za posojilo je v železnici sami in v garancijski kitajski vladi. Upravni zbor bo sestavljen iz 5 oseb; od teh bodo 3 Evrspejci in 2 Kitajci.

Slovenska gostilna
Antona Kramberger
v ulici Rossetti št. 2.

se priporoča sl. občinstvu. Točijo se dobra istrska in dalmatinska vina, toči pa se izborna senožeško pivo.